

Zločinskost »kočevskega procesa«

V. M.

Ive A. Stanič je v samozaložbi izdal svojo novo knjigo *Kočevski proces 1943*, ki jo je podnaslovil *Največja medvojna drama Slovencev*. V knjigi so zbrani številni dokumenti, zapisi in pričevanja o tem procesu – zločinu.

Podobnih in še veliko hujših dram in tragedij, kot je bil t. i. kočevski proces, je bilo med drugo svetovno vojno v Sloveniji seveda še veliko več, gotovo pa je bil kočevski komunistična sodna farsa brez primere. Tako kot je bila njihova revolucija izrazito silna ter polna laži in prevar, tako je bil tudi »kočevski proces« eden od elementov revolucionarnega privzajanja oblasti. Uradno so »obsodili na smrt« in umorili 15 ujetnikov, v resnici pa so »v senci« »procesa« v množičnih pomorih umorili več sto Slovencev. Od srede septembra do začetka novembra 1943 so komunisti s svojimi vojaškimi organizacijami (partizani, VOS) umorili okoli 600 Slovencev. Prav vsi so bili nedolžni, saj komunisti takrat niso imeli prav nobenega mandata za svoje (zločinsko) početje.

Onemogočili upor To so počeli po kapitulaciji Italije, potem ko so italijanske okupatorje obzirno pospremili domov. Takrat niso »kaznovali s smrtjo« niti enega italijanskega okupatorja za njihova zločinska dejanja nad Slovenci, saj so vso pozornost in sile usmerili v obračunavanje s političnimi nasprotniki slovenske narodnosti. Čista revolucija torej. Ta se je seveda začela hitro po okupaciji Slovenije leta 1941. Že prvo leto vojne so komunisti umorili okoli dvesto Slovencev. Leta 1942 so že izvajali množične pomore civilistov in vojnih ujetnikov. Ko so po kapitulaciji Italije za mesec in pol zavladali na Dolenjskem, so vso pozornost usmerili v morijo Slovencev, ki je bila uvertura v povojne pomore. Zato vsi, ki trdijo, da bi med vojno katoliški del Slovencev lahko sodeloval s komunisti pri uporuhu proti okupatorju, ne vedo prav nič o dogajanju v tistem času, ali pa, kar je bolj verjetno, jih resni-

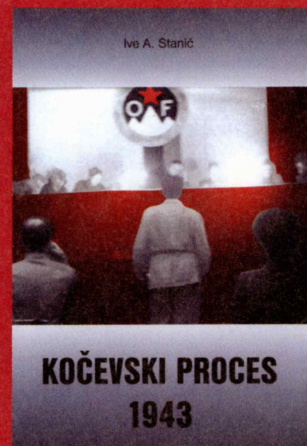
ca ne zanima, ampak jih zanima bodisi sprenevedanje (laž), bodisi govorjenje o nekakšnih »lepih, idealnih rešitvah«, kar naj bi bilo »sodelovanje« in »upor proti okupatorju«. Ne sodelovanja ne vseslovenskega upora ni moglo biti, saj so ga komunisti od samega začetka onemogočali in v kali zatirali. Še huje: s svojim nasiljem so povzročili nekaj najhujšega,

tobra 1943 »obsodili« na smrt petnajst vojnih ujetnikov. Proces je bil uvod v mnoge povojne montirane procese, na katerih obtoženci niso imeli nobene možnosti, da bi dokazovali svojo nedolžnost. Tako kot je bila OF le krinka za revolucijo, tako je bil ta »proces« le krinka za množične pomore vojnih ujetnikov oktobra 1943, v katerih so komunisti

objavil odlomke zapisnikov zaslišanj ujetnikov, ki pa – objavljeni brez poudarjenih opozoril, da gre za »zapisnike«, narejene pod smrtno grožnjo, ali brez natančnih komentarjev –, lahko pri bralcu povzročijo več škode kot koristi. Na podatke v »zapisnikih« in v »sodbi« se namreč nikakor ne moremo zanesti, saj so prirejani ali celo neresnični. Pogosto so

Grčarice po partizanskem uničenju

kar se lahko narodu zgodi: med okupacijo so povzročili medsebojno sovraštvo in bojevanje.

»Proces« kot krinka Komunisti so ves čas vojne skrbeli za organiziranje paradržavnih ustanov, kar je bila poleg nasilja glavna značilnost revolucije. Prav nič nenavadno ni, da »kočevskega procesa« do zdaj zgodovinarji niso podrobneje obdelali, saj tudi mnogih drugih pomembnih tem iz časa vojne in revolucije niso; med drugim Edvarda Kardelja, kar bi povsem razgalilo naravo komunistov in njihovih političnih (OF), vojaških organizacij (partizani, VOS) in paravojaških pojavov, kot so bili terenci in aktivisti.

Na »kočevskem procesu« so komunistični »pravniki« 11. ok-

umorili okoli 600 ljudi. Po vojni so s pomori le nadaljevali.

»Proces« kot genocid Ive A. Stanič je v knjigi zbral precej različnega gradiva, ki pa bi ga bilo treba skrbno ovrednotiti, ga postaviti v kontekst medvojne dogajanja in mu določiti mesto in pomen, ki mu gre. Seveda Stanič ni zgodovinar, zato tudi njegova knjiga ni natančna zgodovinska analiza. Je bolj zbirka različnega gradiva ter komentar samega procesa in umorov v njegovi senci.

V knjigi so objavljeni odlomki zapisnikov zasliševanj ujetnikov v Kočevju in sama »sodba« v imenu slovenske narodne oblasti«. Tudi zgodovinar Tone Ferenc je v svoji sicer odlični knjigi *Dies irae*

komunisti v njih kriminalizirali nekaj, česar nikakor ni mogoče kriminalizirati. Še najmanj pa so smeli to početi oni. Vse to lahko bralca, ki ne pozna dobro dogajanja med vojno na Slovenskem, hitro zavede v napačna sklepanja in mnenja. Morda se »kočevskega procesa« ni nihče od znanstvenikov lotil tudi zato, ker bi kritična analiza »zapisnika« in »sodbe« pomenila prevelik napor za premajhen končni rezultat. To je seveda en razlog, drugi pa je, da je »kočevski proces« in vse, kar so takrat komunisti s svojimi organizacijami na Dolenjskem počeli, en sam zločin.

Odlika Staničeve knjige so mnoge fotografije, ki jih je zbral avtor, in mnoge med njimi so prvič predstavljene javnosti. **D**